Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

Μία ζωὴ πλήρης πίστεως - ἀγάπης καὶ σοφίας

15ον

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ ἐμάθαινε, ἐν τῷ μεταξύ, ὅτι οἱ ὁμογενεῖς ἐνεργοῦσαν πάντοτε ὑπὲρ αὐτοῦ, διοτι δὲν «το ειχαν πάρει ἀπόφαση» ὅτι τὸν ἔχασαν γιὰ πάντα. Τὸν ἤθελαν κοντά τους. Ὁ Πατριάρχης Σωφρόνιος εἶχε πολὺ γηράσει καὶ τὸ ζήτημα τῆς διαδοχῆς του ἐφαινετο κατεπείγον. Τοῦ ἔδιναν ἐλπίδες, ἀλλὰ δὲν τίς ἐδέχετο, ἀπὸ διαίσθηση. Ἐξ ἄλλου, ἕτεροι φίλοι του στὴν Ἀθήνα ἐνεργοῦσαν νὰ μετατεθῆ ἐκεῖ, πρᾶγμα ποὺ τὸ προτιμοῦσε, λόγω τοῦ καλυτέρου κλίματος. Δὲν ἔλειπαν, ὅμως, οἱ δυσκολίες. Ἕνα φιλικὸ γράμμα τὸν ἐπληροφοροῦσε ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Δημ. Καλιφρονᾶς ἀπεφάσισε τὸν διορισμὸν του ὡς διευθυντοῦ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ἂν καί—τοῦ ἔγραφε ὁ φίλος — παρενεβλήθησαν πλεῖσται ὅσαι δυσχέρειαι, προερχόμεναι κυρίως ἀπὸ δυσμενεῖς πληροφορίας ἐναντίον σας, ἐξ Αἰγύπτου».

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο τοῦ ἐπροξένησε ἀλγεινὴ πάλι ἐντύπωση. «Μὰ γιατί;» ἀναρωτήθηκε νοερὰ κι' ἀπόμεινε συλλογισμένος. «Ἀκόμη ἐξακολουθοῦν νὰ μὲ καταδιώκουν;».

Ναί, ἀκόμη...

Ὁ ριορισμὸς του ἔγινε μὲ Διάταγμα τοῦ Ὑπουργοῦ ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1894 καὶ τοῦ ἀνηγγέλθη μὲ τὸ ὑπ' ἀριθ. 3721)8 Μαρτίου 1894 ἔγγραφον. Ἡ εἴδησις ἀναστάτωσε τοὺς Λαμιεῖς. Μερικοὶ θερμόαιμοι πῆγαν στὴν ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου καὶ ἄρχισαν νὰ κτυποῦν τὴν καμπάνα πένθιμα.

—Μᾶς φεύγει ὁ Νεκτάριος!

Ἡ ἀναχώρησίς Του προσέλαβε χαρακτῆρα θριάμβου. Τὸν ἐπεβίβασαν σ' ἕνα μόνιππο καὶ διέταξαν τὸν ἁμαξᾶ νὰ ὁδηγῆ σιγά, γιὰ νὰ μποροῦν ν' ἀκολουθοῦν πεζῆ. Πολὺς λαὸς συνώδευσε τὸν Ἅγιον ἀπερχόμενον γιὰ τὰ νέα του καθήκοντα. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ νεάνιδες μὲ ἄνθη τὸν ἔραιναν. Νέοι κρατοῦσαν σημαῖες καὶ λάβαρα καὶ ἐξαπέρυγα ἐκκλησιῶν. Πολλοὶ ἔψελναν τροπάρια.

Σὲ κάθε χωριὸ προσετίθεντο νέα πλήθη στὴν πομπὴ καὶ τὸ ἀνθρώπινο ποτάμι φούσκωνε. Οὔτε εἶχε ποτὲ συμβῆ τέτοια προπομπή, οὔτε καὶ ξανασυνέβη...

Ὁ λατρευόμενος ἀπὸ τὸν λαὸν Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος ἱεροκήρυξ συνωδεύθη μέχρι τῆς Στυλίδος, ὅπου ἐπῆρε τὸ πλοῖο τῆς γραμμῆς γιὰ τὸν Πειραιᾶ, διότι τὸ τραῖνο δὲν εἶχε ἀκόμη, τότε, ἀοχίσει νὰ λειτουργῆ.

(Ὡς γνωστόν, ἡ πρώτη σιδηροδρομικὴ γραμμὴ στὴν Ἑλλάδα ἔνινε τὸ 1868 καὶ συνέδεσε τὴν Ἀθήνα μὲ τὸν Πειραιᾶ. Τὸ 1880 κατεσκευάσθη ἡ γραμμὴ Λαυρίου. Τὸ 1881 συνεδέθη ὁ Πύργος μὲ τὸ Κατάκωλο καὶ τὸ 1882 ἄρχισε ἡ στρῶσις γραμμῆς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα πρὸς τὴν Κόρινθο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς τὴν Πάτρα, αφ' ετέρου δὲ πρὸς τὸ Ναύπλιο. Τὸ 1887 ἔγινε ἡ γραμμὴ Μεσολογγίου — Ἀγρινίου καὶ τὸ 1889 ὁ ὡδοντωτὸς σιδηρόδρομος Διακοφτοῦ — Καλαβρύτων. Ἡ γραμμὴ Πειραιῶς — Λαρίσης ἄρχισε τὸ 1890, ἀλλὰ ἡ ἑταιρία ἐπτώχευσε καὶ αἱ ἐργασίαι ἔπαψαν τὸ 1894, γιὰ νὰ συνεχισθοῦν τὸ 1902 καὶ νὰ τελειώσουν τὸ 1909).

Ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ ὁ Νεκτάριος ἐπῆρε ἅμαξα καὶ ἔφθασε στὴν Ριζάρειο, στὴν ἀρχὴ τῆς ὁδοῦ Ἀμπελοκήπων, ὅπως ἐλέγετο τότε ἡ σήμερα Βασιλίσσης Σοφίας.

***

Ἱδρυταὶ τῆς Σχολῆς ἦσαν οἱ δύο ἀδελφοὶ Ριζάρη Μάνθος καὶ Γεώργιος, ἀπὸ τὸ Μονοδένδρι τοῦ Ζαγορίου. Ὁ Ἰωάννους Ριζάρης ἦτο ἀπὸ τὰ πρῶτα μέλη τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, μυηθεὶς εἰς Ὀδησσὸν ἀπὸ τὸν Ἐμμανουὴλ Ξάνθον, τὸ 1814. Εἶχε τὸ ψευδώνυμον «Πρόθυμος» (ὡς γνωστὸν ὁ Καποδίστριας ἀνεφέρετο ὡς «Εὐεργετικός» καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ὡς «Καλός»). Ὁ Ριζάρης ἐλάμβανε τὰς ἐπιστολὰς τῆς Ἐφορείας Κωνσταντινουπόλεως διὰ νὰ τὰς διαβιβάση εἰς τὴν (ἀνύπαρκτον) «Ἀνωτάτην Ἀρχήν», ἀποδεικνύεται δὲ ἀπὸ αὐτὸ ὁ στενώτατος δεσμὸς του μὲ τὸν Ὑψηλάντην. Οἱ Ριζάρηδες, ὡς ἔμποροι, εἶχαν μεγάλην περιουσίαν καὶ ἐβοήθησαν σημαντικὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821. Ὁ Μάνθος ἰδιαιτέρως ἀνεκηρύχθη «Μέγας ἐθνικὸς εὐεργέτης», ἀλλὰ δὲν ἔμελλε νὰ ἰδῆ τὴν Ἑλλάδα ἐλεύθερα, διότι ἀπέθανε τὸ 1824 εἰς τὴν Μόσχα. Πρὸ τοῦ θανάτου του εἶχε ἐκδηλώσει τὴν ἐπιθυμία ν' ἀφήση τὴν περιουσία του πρὸς ἵδρυσιν μιᾶς σχολῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὁ Γεώργιος, σεβόμενος τὴν ἐπιθυμία τοῦ ἀδελφοῦ του, προσέθεσε καὶ τὴν δικήν του περιουσία πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Καὶ ἔτσι ἱδρύθη ἡ Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ τὸ 1843.

Ἡμέρα ἐνάρξεως λειτουργίας τῆς Σχολῆς ὡρίσθη ἡ 15η Μαΐου 1844 μὲ προσωρινὸν διευθυντὴν τὸν ἀρχιμανδρίτην Μιχαὴλ Ἀποστολίδην. Τὰ ἐγκαίνια ἔγιναν παρουσίᾳ τοῦ βασιλέως Ὄθωνος, τοῦ πρωθυπουργοῦ Δ. Μαυροκορδάτου καὶ πολλῶν προσωπικοτήτων, μὲ 16 μαθητάς.

Ἀλλὰ ἡ Σχολὴ εἶχε βάσανα. Τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἐνέκρινε — παραδόξως — τὸν διορισμὸν τοῦ διευθυντοῦ, μολονότι αὐτος διέμενε μέσα εἰς τὴν Σχολήν. Καὶ διώρισε τὸν γνωστὸν ἀρχιμανδρίτην Νεόφυτον Δούκαν, ὁ ὁποῖος ὅμως, ἦτο ὑπέργηρως καὶ δὲν ἐπιόλαβε ν' ἀναλήβη τὴν διεύθυνσιν τῆς σχολῆς, διότι ἀπέθανε τὸν Δεκέμβριον 1845.

Τὸ Ὑπουργεῖον θέλησε τότε νὰ διορίση διευθυντὴν τὸν ἀρχιμανδρίτην Καλλίνικον Κιμπάνην, ἄνευ εἰσηγήσεως τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου. Διευθυντὴς οὐσιαστικὸς παρέμεινε ὁ Μισαὴλ Ἀποστολίδης, ὁ ὁποῖος τὸ 1852 ἐξελέγη ἀρχιεπίσκοπος Ἀχαΐας καὶ Ἠλείας. Ἄλλα πρόσωπα διωρίσθησαν ἀργότερα ἐπισήμως, ἀλλὰ χωρὶς κῦρος, μὲ ἀποτέλεσμα σοβαρὰς ἀταξίας εἰς τὴν σχολήν. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι οἱ μαθηταὶ ἔκαναν «κινήματα», μὴ θέλοντες νὰ παρακολουθήσουν τὸ μάθημα τῆς... ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς! Ἐξ ἄλλου προεκαλοῦντο ἀταξίαι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τῆς Ε' τάξεως, οἱ ὁποῖοι εἶχαν δικαίωμα νὰ φύγουν καὶ νὰ μεταπηδήσουν εἰς τὸ πανεπιστήμιον. Αἱ ἀταξίαι διευκολύνοντο ἀπὸ αὐτὴν ταύτην τὴν διεύθυνσιν τῆς σχολῆς, ἡ ὁποία, ἕνεκα ἐλλείψεως καθηγητῶν θεολογίας, ἐκαλοῦσε τοὺς μαθητὰς νὰ μεταβαίνουν εἰς τὸ πανεπιστήμιον πρὸς παρακολούθησιν τοῦ μαθήματος τοῦ καθηγητοῦ Ρομπότη. Ὁ καθηγητὴς ἐκεῖνος τὸ ἀπόγευμα ἐδίδασκε εἰς τὴν Ριζάρειον τὸ μάθημα τῆς Ἠθικῆς, ἐνῶ τὸ πρωῒ ἐδίδασκε Δογματικὴν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τόσον εἰς τοὺς φοιτητάς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς Ριζαρώτας. Οἱ μαθηταὶ τῆς Ριζαρείου «πανηγύριζαν» διότι σ' αὐτοὺς προσεφέρετο «ἔξοδος», ἀλλὰ αἱ ἀταξίαι κατὰ τὴν καθημερινὴν ἔξοδον τῶν Ριζοειτῶν τόσον πολὺ ἐπολλαπλασιάσθησαν, ὥστε κατὰ τὸ 1863 ἔνινε σκέψις διαλύσεως τῆς σχολῆς!

Ἡ τάξις ἀποκατεστάθη ὅταν διωρίσθη διευθυντὴς ὁ ἀρχιμανδρίτης Σωκράτης Κολιάτσος, παλαιὸς Ριζοειτής.

Αἱ πρῶται τέσσαρες τάξεις ἦσαν γυμνασιακαί, ἐδιδάσκοντο ὅμως «καὶ τινα ἐκκλησιαστικὰ μαθήματα». Ἡ πεμπτη τάξις ἦτο θεολογικὴ καὶ οἱ ἐξ αὐτῆς ἀποφοιτοῦντες εἰσήγοντο εἰς τὸ πανεπιστήμιον, ὄχι μόνον εἰς τὴν Θεολογικὴν σχολήν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἑτέρας. Κληρικοὶ ἐγίνοντο ὀλίγοι, ἂν καὶ οἱ Ριζαρεῖται εἶχαν τὸ προνόμιο ἀπὸ τὴν πέμπτην τάξιν νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν δευτέραν τάξιν Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλα προνόμια εἶχον

Ἡ Ριζάρειος ἐγνώρισε σοβαρὰς περιπετείας τὸ 1883, ὅταν τὸ Ὑπουργεῖον διώρισε λαϊκὸν ὡς διευθυντήν, τὸν Ἰωάννην Ἀργυριάδην, παλαιὸν τρόφιμον τῆς Σχολῆς, κατὰ παράβασιν τῆς διαθήκης τοῦ Ριζάρη, ἡ ὁποία προέβλεπε διευθυντὴν κληρικόν. Καὶ δὲν ἦταν μόνον ἡ ἰδιότης τοῦ Ἀργυριάδη ὡς λαϊκοῦ, ἀλλὰ καὶ αἱ ἰδέαι του, ποὺ προεκάλεσαν ζητήματα. Ὁ διευθυντὴς ἐκεῖνος, ἀντὶ νὰ ἐπιδιώκη προσαρμογὴν τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν πνεῦμα, ἐπιζηταῦσε τὴν προσαρμογὴν τῆς σχολῆς εἰς τό... μαθητικὸν πνεῦμα! Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ἐπρότεινε τὴν κατάργησιν τῶν νηστειῶν εἰς τὴν Σχολήν. Ἔπειτα ἀπὸ διάμορφα ἐπεισόδια, ὁ Ἀργυριάδης παραιτήθη καὶ τὸ Ὑπουργεῖον δὲν εὗρῆκε καλυτέραν λύσιν, παρὰ νὰ διορίση ὡς διευθυντὴν τὸν καθηγητὴν τῶν μαθηματικῶν (πάλιν λαϊκόν), μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἦτο ὁ καταλληλος, ὡς πρώην ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ!

Ἡ κατάστασις αὐτὴ εἶχεν ἐπιδράσει βαθύτατα εἰς τὴν Ριζάρειον, τὴν ἐποχὴν ποὺ ἔφθανεν ὁ Νεκτάριος.

Τὸ κλῖμα ἦτο σαφῶς ἀντίθετον πρὸς τὴν ψυχοσύνθεσιν καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ Νεκταρίου, ἔλεγεν ἕνας ἐκ τῶν μαθητῶν τῶν ἀνωτέρων τάξεων:

—Ὁ κόσμος τῶν διανοουμένων καὶ τῶν πανεπιστημιακῶν ἤγουν ἡ ἡγέτις τάξις θὰ ἐπικροτεῖ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀργυριάδου καὶ Κρίσπη μὲ τὸ διαδεδομένον ἀνὰ τὸν πολιτισμένον ὁρίζοντα φιλελεύθερον πνεῦμα. Τὴν σήμερον ἡμέραν ὁ ἱερεύς, ὁ ἐφημέριος, τὸ κύτταρον τῆς Ἐκκλησίας, τείνει νὰ καταστεῖ ἕνας φιλελεύθερος πολίτης, ἄνθρωπος μὲ δικαιώματα, πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις. Δικαιώματα μέχρι τῶν θελγήτρων τῆς ζωῆς. Καὶ ἂν ἡ περιβολὴ εἶναι ἐμπόδιον, κάτω τὸ ράσον! Βεβαίως τὸ ράσον ἔχει παράδοσιν, ἱστορίαν, φέρει καταφανῶς τὰ στιγματα τοῦ Γολγοθᾶ, τὸ ράσον, φίλε μου, φέρει αἷμα... αἷμα, μαρτύριον. Καὶ πῶς νὰ τὸ κάμωμεν; εἶναι ἔνδυμα ἀφοσιώσεως, ἔνδυμα θυσίας. Ἀλλά, ἡ ζωὴ προχωρεῖ. Νέον πνεῦμα!

Ποίας ἀντιλήψεις εἶχεν ὁ νέος διευθυντής, τὸ ἐγνώριζαν ἤδη οἱ μαθηταί. Ἦτο αὐστηρός, ἦτο ἀσκητικός. Ἦτο «δεσποτοκαλόγερος». Ἀλλά, ὁ χαρακτήρ του; Τὸ πρόγραμμά του; Ἡ τακτική του; Αὐτὰ θὰ τὰ ἔβλεπαν ἀργότερα.

Καὶ ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του ὁ Νεκτάριος.

—Βιβλικὴ μορφή, ἐψιθύρισε ὁ πρῶτος σύμβουλος στὸν γραμματέα.

—Ὀψόμεθα... Μὴ διάζεσαι, ἀποκρίθηκε αὐτός.

Ἀφοῦ ἔγιναν οἱ ἀπαραίτητες συστάσεις, προσεφέρθη ὁ νοικοκύρης νὰ τὸν ὁδηγήση στὴν αἴθουσα τῶν ἐπισημων.

—Παρακαλῶ εἰς τὸν ναόν, σιγοψιθύρισε.

Εἰσέρχεται εἰς τὸ Ἱερόν, κατασπάζεται τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον, προσκυνεῖ πρὸ τῆς Ἁγίας Τραπέζης. Προσεύχεται. Ἀκούσθηκε λέγων:

—Ὦ, Κύριε... Κύριε, παντευνεωνέτα. Σωτήρ, παντελεήμων Λόγε. Υἱέ τῆς Παρθένου, ἀμνὲ ἐσφαγμένε, πάντων ἁμαρτίας τὸν δοῦλόν Σου. Ἀξίωσέ τον πάντοτε νὰ ἔχει τὸν λογισμόν σου καὶ νὰ πράττει τὸ θέλημά Σου. Σ' εὐχαριστῶ. Σ' εὐχαριστῶ ἐκ βαθέων».

Ἀνεπαύετο τὸν πεοίμεναν. τὸν παρακολουθοῦσαν τριακόσιοι ἑκατόν... ὁ γραμματεὺς οἱ κληθοντεῖ.

—Κλαίει... κλαίει καὶ στενάζει! ψιθύρισε κάποιος.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Ἡ πρώρη ὡρίμανση τῶν σημερινῶν νέων

δημιουργεῖ προβλήματα

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 3ης ΣΕΛΙΔΟΣ

γρήγορα καὶ ἀποκτοῦν πρώϊμες ἐμπειρίες περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἐρωτικῶν. Στὰ δώδεκα χρόνια τους, τὰ παιδιὰ στὰ στρατόπεδα τῶν προσφύγων, περνοῦνε στὴν σεξουαλικὴ ἐνηλικίωση.

Σ' αὐτὰ τὰ χρόνια τῆς ἐνηλικίωσης, συντελοῦνται καὶ ἄλλες χαρακτηριστικὲς ἀλλαγές. Τὰ ἀγόρια γίνονται πιὸ εὐερέθιστα καὶ πιὸ ἐπιθετικά, σὰν νὰ προσπαθοῦν νὰ φερθοῦν ἀρρενωπά, μὲ ἀνδροπρέπεια. Τὰ κορίτσια συμπεριφέρονται κατὰ τρόπο πρωθύστερο. Σὰν γυναῖκες.

δὴ» παίζει σπουδαῖο ρόλο καὶ

Σ' αὐτὴ τὴ «βιολογικὴ σπουδ ἡ «συναίσθηση δυνάμεως» ποὺ δίνει ὁ «πληθυσμὸς» τῆς ἐφηβείας. Στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες 18.000.000 ἄτομα δηλαδὴ τὸ 15% τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ, εἶναι ἡλικίας 15—19 ἐτῶν. Ὁ ἀριθμὸς αὐτός, τὸ 1949 δὲν ξεπερνοῦσε τὰ 5.600.000 ἄτομα. Μέσα σὲ λιγότερο ἀπὸ τρι ἀντα χρόνια ἔχουμε μιὰ αὔξηση κατὰ 50% τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀτόμων ποὺ διατρέχουν τὶς ἡλικίες τῆς ὡριμάνσεως. Μετὰ τὸν δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο μὲ τὴν ἔκρηξη τῶν γεννήσεων, ἤρχισε ἡ ἱστορικὴ ἐποχὴ τῆς πρώρης ἐνηλικιώσεως. Ἡ ἐπανάσταση τῶν νέων ποὺ τόσο πολὺ ἔχει συζητηθῆ, εἶναι καὶ αὐτὴ σὰν φαινόμενο, ἔμμεσο ἀποτέλεσμα τῆς πρώρης ἐνηλικιώσεως. Καὶ ἡ ἐπανάσταση αὐτὴ πῆρε μορφὴ φυγόκεντρη ἀπὸ ὅλους τοὺς παραδοσιακοὺς ἄξονες. Δημιούργησε πολλὲς καὶ ποικίλλες ροπές, ποὺ ἄλλοτε τὶς συναντοῦσαμε μετὰ τὰ 25 χρόνια.

Πολλὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς ροπὲς εἶναι ἀρνητικές, ὅπως τὸ κάπνισμα, ἡ χρήση ναρκωτικῶν, τὸ πρόωρο σέξ. Μιὰ ἔκθεση ποὺ δημοσιεύθηκε τελευταῖα στὴν Γαλλία ἀναφέρει ὅτι τὰ 75% τῶν ἀγοριῶν καὶ κοριταιῶν ἀπὸ 15—19 χρονῶν, καταναλίσκουν οἰνοπνευματώδη ποτά. Παρουσιάζεται δηλαδὴ ἕνας τριπλασιασμὸς τοῦ ποσοστοῦ μέσα στὰ τελευταῖα τριάντα χρόνια. Ἡ πρώρη ἐνηλικίωση ἦταν ἀδύνατο νὰ μὴν ἀκολουθηθῆ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ σύνδρομα».

Ἄλλοι εἰδικοὶ σημειώνουν ὅτι μιὰ ὁλόκληρη ἐπιστήμη, ἐντελῶς νέα, δημιουργήθηκε ἢ τείνει νὰ δημιουργηθῆ γύρω ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ ποικίλλα προβλήματα ποὺ προκαλεῖ ἡ πρώρη ἐνηλικίωση. Βιολόγοι ,ψυχολόγοι, ἠθικολόγοι, καὶ μιὰ ὁλόκληρη σειρὰ ἄλλοι εἰδικοί, μελετοῦν αὐτὰ τὰ προβλήματα σέ σχέση μὲ τὰ ἱστορικὰ δεδομένα. Οἱ πρῶτες τεκμηριωμένες μελέτες, εἶναι πράγματι ἀποκαλυπτικές.

«Οἱ πόλεμοι προκαλοῦν πρόωρες ἐνηλικιώσεις, γράφει ἕνας ἄλλος εἰδικός, ὁ δόκτωρ Ἐτιέν Βουαριέ καὶ ἡ ἱστορία μᾶς ἔχει παραδώσει φάσεις ὁλόκληρες, σ' ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς γῆς. Τὸ ἴδιο γίνεται τώρα, σέ ἀκόμα μεγαλύτερη κλίση, στὴ σημερινὴ μηχανοκρατιμακα, καὶ σέ μόνιμη πλέον βάκὴ ἐποχή μας. Ἡ πρώρη ἐνηλικίωση ἔγινε μιὰ κατάσταση καὶ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουμε εἶναι πολυάριθμα. Τὰ βιολογικὰ καὶ ψυχολογικὰ εἶναι βέβαια τὰ σοβαρώτερα καὶ σέ ἀνατολὴ καὶ δύση, γίνεται μιὰ χιμαιρικὴ μάλλον προσπάθεια νὰ τιθασευθοῦν οἱ διαδικασίες τῆς ἐνηλικίωσης. Στὴν ἀχανὴ σχεδὸν παραβίαση τῶν φυσικῶν νόμων, ποὺ χαρακτηρίζει τὴν ἐποχή μας, ἡ ἐπαναφορὰ τῆς ἐνηλικιώσεως στὰ χρονικὰ της πλαίσια φαίνεται ἀδύνατη. Μόνον ἂν συμβῆ μιὰ μεγάλη μετα βολὴ στὸν κόσμο, μιὰ στροφὴ πρὸς τὰ πίσω, μία ἀνατροπὴ τῶν ὅρων τῆς ζωῆς πρὸς τὴν ἁπλότητα καὶ τὴν λιτότητα, θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐπαναφορὰ τῶν νόμων τῆς ἐνηλικιώσεως στὰ φυσικά τους πλαίσια.

»Ὅταν συγκρίνω τὶς παιδικὲς ἡλικίες τοῦ σήμερα μὲ ἐκεῖνες ποὺ ἡ δική μας γενιὰ γνώρισε, ἔχω μπροστά μου, σχεδὸν ἀνάγλυφη, τὴ μεταβολή. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ αὐτὸ ποὺ συμβαίνει σήμερα συνεζητεῖτο σέ θεωρητικὴ βάση, ἀλλὰ ἐλάχιστοι ἔδιναν πίστη σὲ ἐκείνους ποὺ σωστὰ ἔβλεπαν. Καὶ σήμερα διατυπώνονται προβλέψεις ἀνάλογες. Πρὶν ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ αἰῶνα, οἱ διαδικασίες τῆς ἐνηλικιώσεως θὰ ἔχουν σέ βαθμὸ ἀνάλογο ἀλλάξει.

»Ὑπάρχουν πολλοὶ ποὺ ἐπιπόλαια πιστεύουν ὅτι αὐτὰ εἶναι ἕνα κέρδος γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ὑπάρχουν ἐκεῖνοι ποὺ θεωροῦν ὅτι τὸ πρόωρα ὡριμάζον ἄτομο κερδίζει σέ ἐμπειρίες, ἄρα κερδίζει σέ ζωή. Τὸ λάθος εἶναι σχεδὸν τραγικό. Οἱ πρόωρες ἐμπειρίες ὅποιες καὶ νὰ εἶναι, πληρώνονται μέ μαθηματικὴ ἀκρίβεια, καὶ βιολογικὰ καὶ ψυχολογικά. Ἡ ἐνηλικίωση ποὺ σημαίνει καὶ ὡρίμανση σέ βασικοὺς τομεῖς καὶ χρόνους, εἶναι ἡ πιὸ κρίσιμη φάση τῆς ζωῆς καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκβιάζεται».

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΤΥΠΟ

Ἔχει μειωθῆ ἡ πιθανότης ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου

Καὶ ἔχει αὐξηθῆ ἡ ἑλληνικὴ αὐτοπεποίθηση

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΕΝΗ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ. Ἡ ἐφημερίδα «Οὐάσιγκτων Στάρ» δημοσιεύει τὴν ἀκόλουθη ἀνταπόκριση ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, μὲ τίτλο: «Μιὰ ἰσχυρότερη Ἑλλάδα ἐμφοβάλλει ὅτι ἕνας πόλεμος στὸ Αἰγαῖο εἶναι τώρα πιθανός».

«Νέα ἔνταση ἀναμένεται φέτος τὸ καλοκαίρι στὸ Αἰγαῖο ποὺ χωρίζει τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκία, ἀλλὰ ἡ πιθανότητα ἐκρήξεως πολέμου μεταξὺ τῶν ἰσχυροτέρων συμμάχων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο, ἔχει μειωθεῖ τοὺς τελευταίους μῆνες.

Στρατιωτικοὶ ἐμπειρογνώμονες στὴν Ἄθήνα, πιστεύουν τώρα ὅτι ἡ Τουρκία δὲν προτίθεται νὰ διεξαγάγη πόλεμο ἐξ αἰτίας τοῦ μεγαλεπήβολου ἑλληνικοῦ προγράμματος ἐξοπλισμῶν. «Εἴμαστε λαὸς ποὺ ἀγαπᾶ τὴν εἰρήνη, ἀλλά, ἂν μᾶς δοκιμάσουν, ἐκεῖνοι ποὺ θὰ μᾶς ἐπιτεθοῦν θὰ τὸ μετανοιώσουν, εἶπε ὁ ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Ἀμύνης Ἀδέρωφ — Τσοῦτσας.

Ὁ Ἀδέρωφ, παλαίμαχος πολιτικός, ἀνέλαβε τὸ Ὑπουργεῖο Ἀμύνης μετὰ τὴν πτώση τῆς ἑλληνικῆς χούντας τὸν Ἰούλιο τοῦ 1974, καὶ κατόρθωσε νὰ μειώσει τὸν ἀριθμὸ τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς χούντας στὸ στρατό, χωρὶς νὰ μειώσει τὴ δύναμη τοῦ στρατοῦ.

Ἐπαταξόπλισε, ἐπίσης, τὴν ἀεροπορία καὶ τὸ ναυτικό. Αὐτὰ τὰ ὅπλα εἶχαν παραμεληθεῖ ἀπὸ τοὺς συνταγματάρχες ποὺ κυβέρνησαν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ 1967 μέχρι τὸ 1974, ἐπειδὴ ὑπῆρξε ἡ ὑποψία ὅτι τὸ ναυτικὸ καὶ ἡ ἀεροπορία εἶχαν ἔλλειψη ἐνθουσιασμοῦ γιὰ τὴ στρατιωτικὴ ἐπανάσταση τοῦ 1967.

Ὁ Ἀδέρωφ καὶ οἱ ἀνώτεροι στρατιωτικοὶ του σύμβουλοι πιστεύουν ὅτι τὸ πιὸ τρωτὸ τμῆμα τῆς χώρας σὲ περίπτωση πολέμου εἶναι τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου.

Ἡ ἐδαφικὴ κυριαρχία τῆς Ἑλλάδας ἐκτείνεται σὲ π.χ. περὶ τοῦ 3.000 νησιὰ ποὺ ποικίλλουν σὲ μέγεθος: ἀπὸ τὴν Κρήτη, ποὺ ἔχει μῆκος πάνω ἀπὸ 160 μίλια, σὲ πολλὰ μικρά, ἀκατοίκητα βραχώδη νησάκια ποὺ φαίνονται ἀπὸ ψηλὰ σὰν σκούρα δόντσαλα στὴ λαμπερὴ γαλάζια θάλασσα. Μερικὰ νησιά, ὅπως ἡ Σάμος, βρίσκονται σὲ ἀπόσταση μικρότερη ἀπὸ ἕνα μίλι ἀπὸ τὴν τουρκικὴ ἀκτή.

Γιὰ νὰ ὑπερασπίσει τὰ νησιὰ αὐτά, τὸ Ἑλληνικὸ Γενικὸ Ἐπιτελεῖο ἀποφάσισε πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια νὰ ἐγκαινιάσει μεγαλεπήβολο ναυτικὸ πρόγραμμα καὶ νὰ ἀναπτύξει παράλληλα μιὰ ἀεροπορία ἐξοπλισμένη καὶ προετοιμασμένη γιὰ ναυτικὲς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις.

«Ἀντὶ νὰ ἀγαράσουμε πολὺ ἀκριβὰ μεγάλα πλοῖα, προτιμήσαμε νὰ συγκεντρώσουμε τὴ δύναμή μας σὲ μικρὲς ταχύπλοες τορπιλλάκατους καὶ σὲ πυραυλάκατους» εἶπε ἕνας ναύαρχος.

Γιὰ νὰ βοηθήσουν στὶς δαπάνες τοῦ προγράμματος ναυτικοῦ ἐπανεξοπλισμοῦ, ζητήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες ἐφοπλιστὲς νὰ καταβάλλουν ἕνα δολλάριο γιὰ κάθε τόνο τῶν πλοίων ποὺ τοὺς ἀνήκουν. Τὸ ποσὸ ποὺ συγκεντρώθηκε ἔφτασε σὲ 40 ἑκατομμύρια δολλάρια.

Ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ποσά — ἐπιταγὴ πέντε ἑκατομμυρίων δολλαρίων — δόθηκε προσωπικά στὸν πρωθυπουργὸ κ. Καραμανλὴ ἀπὸ τὴ Χριστίνα Ὠνάση, κόρη τοῦ μεγαλοεφοπλιστὴ Ἀριστοτέλη Ὠνάση.

Ἡ Ἑλλάδα ἔχει ἤδη ὀκτὼ πυραυλάκατους 250 τόνων ἐξοπλισμένες μὲ πυραύλους «Ἐξοσέτ», ἀνθυποβρυχιακὲς τορπίλλες καὶ τέσσερα ἀντιαεροπορικὰ πυροβόλα ἡ κάθε μιά. Τὰ πυραυλικὰ βλήματα ἔχουν βεληνεκὲς 25 μίλια, κοστίζουν 650.000 δολλάρια τὸ καθένα καὶ μποροῦν νὰ βυθίσουν ἀντιτορπιλλικό. Ἕξη ἀκόμα ὑπερσύγχρονες πυραυλάκατους βρίσκονται ἤδη ὑπὸ κατασκευὴ στὰ ἑλληνικὰ ναυπηγεῖα τοῦ Σταύρου Νιάρχου κοντὰ στὸν Πειραιά.

«Αὐτὰ τὰ μικρὰ πλοῖα μποροῦν νὰ εἶναι πραγματικὴ ἀπειλὴ γιὰ τοὺς Τούρκους, ἢ γιὰ ἄλλο ἐχθρικὸ στόλο ποὺ θὰ εἰσέλθει στὸ Αἰγαῖο», εἶπε ἀπόστρατος ναύαρχος. Μποροῦν νὰ ἀναπτύξουν ταχύτητα 36½ κόμβους καὶ ἔχουν πλήρωμα ἀπὸ τέσσερις ἀξιωματικοὺς καὶ 36 ἄνδρες.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ σκάφη αὐτά, ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἔχει 13 ταχύπλοες τορπιλλάκατους ποὺ ἀναπτύσσουν ταχύτητα πάνω ἀπὸ 50 κόμβους. Θὰ μποροῦσαν νὰ ἀποτελέσουν ἀντίβαρο ἐχθικοῦ στόλου, κυρίως στόλου ποὺ κινεῖται ἀργά, προσπαθώντας νὰ καλύψει ἀποδατικὸ σῶμα.

Ὁ Σταῦρος Παλιαταράρος, ἀπόστρατος συνταγματάρχης ποὺ πολέμησε ἐναντίον κατεχόμενων ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς νησιῶν, κατὰ τὸν τελευταῖο πόλεμο ἔπε:

«Κρυβόμουνα σὲ